

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2019 m. rugsėjis

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. 2-807-450/2019, sprenddamas dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) finansinio reikalavimo (jo dalies) tenkinimo eilės, mokesčių administratoriaus sprendimu nustačius priverstinę hipoteką, galiojant apribojimui disponuoti bankrutavusios įmonės turtu, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad skolininko turto arešto aplinkybė, egzistavusi dar iki priverstinės hipotekos nustatymo, lemia išvadą, jog šio turto įkeitimas bet kokia forma kitiems asmenims (kreditoriams) buvo uždraustas.

Teismas atkreipė dėmesį, kad priverstinė hipoteka įsigalioja nuo jos įregistravimo Hipotekos registre momento, todėl mokesčių administratoriaus sprendimas dėl priverstinės hipotekos nesukelia teisinių padarinių iki tol, kol jis nėra įregistruotas Hipotekos registre. Viena vertus, nagrinėjamu atveju VMI sprendimo įregistravimas Hipotekos registre nereiškia jo išviešinimo, o yra priverstinės hipotekos įsigaliojimo sąlyga (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.75 straipsnio 1 dalis). Kita vertus, nustačius, kad skolininko turto arešto aplinkybė egzistavo dar iki VMI sprendimo, kuriuo nustatyta nekilnojamojo turto priverstinė hipoteka, priėmimo, teismas *ex officio* (savo iniciatyva) konstatavo, jog VMI sprendimas yra niekinis nuo jo priėmimo momento, nes neatitinka laikinųjų apsaugos priemonių paskirties ir jomis siekiamo tikslo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-969-790/2019](#), sprenddamas dėl galimybės skųsti teismo nutartis, kuriomis ribojamas bylų nagrinėjimo viešumas komercinių paslapčių apsaugos tikslais, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad nuo 2018 m. birželio 1 d. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 10¹ straipsnyje

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Įtvirtintas teisinis reglamentavimas suteikia teisę atskiruoju skundu skųsti tik pagal CPK 10¹ straipsnio 2 dalį priimtas nutartis, kuriomis nustatomi konkretūs asmenys, turintys teisę įgyvendinti procesines teises bylos medžiagos, kurioje pateikta komercinę paslaptį sudaranti informacija, atžvilgiu. Šioje byloje pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi neleido ieškovui susipažinti su atsakovo pateikta ir teismo pripažinta nevieša bylos medžiaga. Teismo vertinimu, teismo nutarties dalis neleisti ieškovui susipažinti su nevieša bylos medžiaga savo pobūdžiu riboja asmenų, turinčių teisę susipažinti su bylos medžiaga, kurioje pateikta galimai komercinę paslaptį sudaranti informacija, skaičių, todėl toks procesinis sprendimas patenka į CPK 10¹ straipsnio 2 dalies taikymo sritį, o dėl tokio sprendimo, remiantis CPK 10¹ straipsnio 5 dalimi ir siekiant užtikrinti dalyvaujančių byloje asmenų teisę į teisminę gynybą ir teisingą bylos išnagrinėjimą, gali būti paduodamas atskirasis skundas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-687-330/2019](#), spręsdamas dėl teismo nutarties, kuria netenkintas atsakovo prašymas panaikinti byloje pritaikytas laikinąsias apsaugos priemones, teisėtumo ir pagrįstumo, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad įsiteisėjusia teismo nutartimi konstatuota ieškinio preliminarus pagrįstumo sąlyga nėra paneigta ar išnykusi dėl pirmosios instancijos teisme priimto neįsiteisėjusio sprendimo. Priešingu atveju, t. y. neįsiteisėjusiam pirmosios instancijos teismo sprendimui dėl ginčo esmės suteikiant absoliutaus pagrindo skubiai (dar neįsiteisėjus sprendimui) panaikinti laikinąsias apsaugos priemones reikšmę, iš esmės būtų paneigta apeliacijos esmė ir tikimybė, kad apeliaciniame procese galėtų būti priimtas priešingas (t. y. ieškovui palankus) teismo sprendimas. Tokiu atveju iki teismo

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

procesinio sprendimo apeliaciniame procese priėmimo ieškovui galimo palankaus teismo sprendimo įvykdymas liktų neužtikrintas.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-1077-881/2019](#), nagrinėdamas klausimą, ar už prašymą pakeisti laikinąsias apsaugos priemones mokėtinas žyminis mokestis, Lietuvos apeliacinis teismas pripažino, kad CPK nenumatytas įpareigojimas mokėti žyminį mokestį už prašymą pakeisti laikinąsias apsaugos priemones tais atvejais, kai prašoma sukonkretinti nutarties, kuria pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, rezoliucinę dalį.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1360-241/2019](#), sprenddamas klausimą dėl pranešimo apie ketinimą kreiptis dėl bankroto bylos iškėlimo tinkamumo, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad ikiteisminė ginčo sprendimo ne teisme tvarka byloje nebuvo pažeista – pareiškėjas apie savo ketinimą kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo pranešė bendrovei pranešimu (įspėjimu), kuris buvo išsiųstas registruotu laišku bendrovės registruotos buveinės adresu ir kurio įteikti nepavyko. Taip pat pareiškėjas išsiuntė pakartotinį pranešimą registruotos buveinės adresu, kuris laikomas įteiktu praėjus penkioms dienoms nuo jo išsiuntimo dienos. Taigi apeliantė buvo tinkamai informuota apie pareiškėjo (kreditoriaus) ketinimą kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo, o pranešimų (įspėjimų) neatsiėmimo registruotos buveinės adresu padariniai tenka pačiai bendrovei, nes juridinis asmuo turėtų ne tik atskleisti duomenis Juridinių asmenų registrai, bet ir pasirūpinti, kad jo buveinėje būtų sudarytos sąlygos priimti procesinius dokumentus ir kitą korespondenciją.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-850-553/2019](#), sprenddamas klausimą dėl kreditorių susirinkimo nutarimų priėmimo tvarkos bankroto procese pažeidimo, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad vien tai, jog apeliantas nesužinojo pirmuoju darbotvarkės klausimu kreditoriaus pateikto pasiūlymo įpareigoti bankroto administratorių atlikti tam tikrus veiksmus ir dėl jo neišreiškė savo nuomonės, nereiškia nutarimų priėmimo tvarkos pažeidimo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-711-790/2019](#), sprenddamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygų, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad aplinkybė, jog ieškinį pareiškęs asmuo yra bankrutuojantis ar bankrutavęs, savaime, nesant duomenų, kad atsakovas yra nesąžiningas ir ėmėsi (ketina imtis) veiksmų, siekdamas apsunkinti ieškovui palankaus teismo sprendimo įvykdymą, nesudaro pagrindo suvaržyti atsakovo teisių, taikant jo atžvilgiu laikinąsias apsaugos priemones.

Civilinėje byloje Nr. [e2-835-241/2019](#), sprenddamas dėl kreditorių susirinkimo nutarimų privalomumo bankroto administratoriui, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad kreditorių susirinkimo nutarimai privalomi visiems kreditoriams bei bankroto administratoriui, tačiau yra privalomai vykdytini tik tie kreditorių susirinkimo nutarimai, kurie priimami neperžengiant kreditorių susirinkimui įstatymu priskirtos kompetencijos ribų.

Dėl Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo nuostatų, susijusių su kreditorių susirinkimo priimamų nutarimų privalomumu ir apskundimo teismui galimybe, aiškinimo Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, jog

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

tokiu atveju, kai kreditorių susirinkimas priima nutarimus ne jo kompetencijai priskirtais klausimais, pavyzdžiui, dėl taikos sutarčių civilinėse bylose pagal bankrutuojančios bendrovės ieškinius sudarymo, tokie nutarimai negali būti skundžiami teismui dėl jų rekomendacinio pobūdžio. Gali būti skundžiami tik tie kreditorių susirinkimo nutarimai, kurie priimti neperžengiant kreditorių susirinkimo kompetencijos ribų ir yra privalomi.

Civilinėje byloje Nr. [e2-776-943/2019](#), pasisakydamas dėl teismo kompetencijos ribų, sprendžiant klausimą dėl europinio sąskaitos blokavimo įsakymo išdavimo, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad atsižvelgiant į byloje spręsto klausimo pobūdį (europinio sąskaitos blokavimo įsakymo išdavimas) ir vėliau pateiktą pareiškėjo prašymą, susietą tiek su tokio sąskaitos blokavimo įsakymo, tiek su teismo sprendimo, kurio įvykdymui užtikrinti buvo išduotas sąskaitos blokavimo įsakymas, vykdymu, pirmosios instancijos teismo kompetencija yra ribota. Teismas, prieš imdamasis spręsti tokio pobūdžio klausimus, kartu ir taikydamas procesinio dokumento trūkumų šalinimo institutą, pirmiausia turėtų įsitikinti, jog tokių klausimų sprendimas yra priskirtas jo kompetencijai.

Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad Vilniaus apygardos teismas nėra kompetentingas spręsti dėl tokio pareiškėjo prašymo persiuntimo (pateikimo vykdyti). Taigi teismas tokį pareiškėjo prašymą turėjo atsisakyti priimti, kartu išaiškindamas jam teisę kreiptis į kompetentingą vykdymo valstybės narės (Vokietijos) instituciją.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-806-330/2019](#), spręsdamas pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria apeliacinis skundas laikytas nepaduotu ir grąžintas jį padavusiam asmeniui, pagrįstumo ir teisėtumo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad ieškovo atskirasis skundas buvo grindžiamas tuo, jog terminas apeliacinio skundo trūkumams pašalinti buvo praleistas, nes dėl advokato ligos ieškovas nebuvo tinkamai informuotas apie Lietuvos apeliacinio teismo procesinį sprendimą, kuriuo nustatytas terminas apeliacinio skundo trūkumams pašalinti.

Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, advokatas turėjo pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai, užtikrinti, kad būtų laikomasi procesinių terminų net ir tais atvejais, kai iškyla nenumatytų aplinkybių, – advokatas turėtų savo darbuotojams pateikti būtinus bendrus nurodymus, kaip elgtis tokiais atvejais, taip pat informuoti ir suderinti su advokatų kontoroje kartu dirbančiais kolegomis, kad jie galėtų atlikti būtinus ir neatidėliotinus veiksmus advokato vedamose bylose.

Civilinėje byloje Nr. [e2-808-330/2019](#), spręsdamas dėl civilinės bylos sustabdymo paskyrus byloje ekspertizę pagrįstumo, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad vieno ar kito eksperto kandidatūros paskyrimas negali būti sietinas su objektyvių aplinkybių, kliudančių išnagrinėti civilinę bylą, egzistavimo pašalinimu ar jų sukūrimu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-811-516/2019](#), spręsdamas dėl reikalavimo bankroto administratoriui gauti kreditorių pritarimą byloje sudaromai taikos sutarčiai, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad įstatymo leidėjui nenustačius bankroto administratoriui pareigos gauti kreditorių pritarimą taikos sutarčiai konkrečioje civilinėje byloje

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

sudaryti, tokią civilinę bylą tarp bankrutavusios įmonės ir jos skolininko nagrinėjantis teismas negali kreditorių susirinkimo pritarimo nepateikimo vertinti kaip prašymo patvirtinti taikos sutartį trūkumo ir tuo labiau įpareigoti bankroto administratorių sušaukti kreditorių susirinkimą šiam pritarimui gauti.

Civilinėje byloje Nr. [e2-867-781/2019](#), pasisakydamas dėl atsakovo teisės būti išklausytam sprendžiant klausimą dėl vykdomojo rašto pagal taikos sutartį išdavimo, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad atskirajame skunde atsakovas kvestionavo vykdomojo rašto išdavimo pagrįstumą dėl jo teisės būti išklausytam pažeidimo.

Apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamoje byloje nustatė, kad atsakovo atstovas kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą su prašymu išduoti vykdomąjį raštą. Teisėjo rezoliucija ieškovas buvo įpareigotas patikslinti prašymą. Vilniaus apygardos teismo teisėjas rezoliucija priėmė patikslintą ieškovo prašymą, pasiūlė atsakovui atsiliepti į gautą prašymą ir paskyrė bylos nagrinėjimą rašytinio proceso tvarka.

Esant anksčiau nustatytoms aplinkybėms ir atsižvelgdamas į šalių lygiateisiškumo principą, Lietuvos apeliacinis teismas pripažino, kad pirmosios instancijos teismas, pasiūlęs atsakovui pateikti atsiliepimą, bet nesulaukęs jo pozicijos nagrinėjamu klausimu, nepagrįstai apribojo atsakovo teisę pateikti atsiliepimą į ieškovo pateiktą prašymą išduoti vykdomąjį raštą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-872-781/2019](#), sprenddamas apelianto tinkamo informavimo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas apelianto argumentą, jog jis nors ir sugeba prisijungti prie Lietuvos teismų elektroninių paslaugų

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

portalo sistemos, tačiau šia sistema naudotis nesugeba, todėl nesusipažino su pirmosios instancijos teismo nutartimi ir nežinojo apie nustatytą terminą pateikto prašymo atnaujinti procesą trūkumams pašalinti, atmetė kaip nepagrįstą.

Teismas sprendė, jog apeliantas, teikdamas prašymą atnaujinti procesą teismui per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo sistemą, pats pasirinko elektroninės bylos formą, sutiko gauti teismo procesinius dokumentus per šią sistemą, todėl turėjo pareigą domėtis prašymo atnaujinti procesą nagrinėjimo eiga (CPK 42 straipsnio 5 dalis).

Civilinėje byloje Nr. [e2-948-450/2019](#), pasisakydamas dėl trečiojo asmens teisės ginčyti kreditorių susirinkimo nutarimus, Lietuvos apeliacinis teismas sprendė, kad apeliantas neturėjo subjektinės teisės paduoti skundo dėl kreditorių susirinkimo nutarimų, nes pareiškėjas nėra įmonės kreditorius ir jis nepagrindė savo suinteresuotumo minėtais nutarimais. Teismas pažymėjo, kad trečiasis asmuo neturi teisės reikalauti, kad įmonės kreditoriai, priimdami konkrečius sprendimus, atsižvelgtų į jo interesus, taip pat neturi teisės įgyvendinti savo galimai pažeistų interesų, susijusių su jo turtine padėtimi, gynybos įmonių bankroto įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

Civilinėje byloje Nr. [e2-857-370/2019](#), sprenddamas klausimą dėl galimybės skųsti teismo nutartį, kuria netenkintas šalies prašymas palikti ieškinį nenagrinėtą dėl to, kad ieškinį ieškovo vardu padavė neįgaliotas vesti bylą asmuo, o taikytas trūkumų šalinimo institutas, Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, kad tokia nutartimi neužkertamas kelias tolesnei bylos eigai, todėl minėta nutartis negali būti apeliacijos objektu ir skundžiama atskiruoju skundu.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-794-464/2019](#), spręsdamas klausimą dėl pritarimo jurisdikcijos pakeitimui, Lietuvos apeliacinis teismas pabrėžė, kad visais atvejais susitarime turi būti aiškiai išreikšta jį sudarančių šalių valia dėl ginčo nagrinėjimo jurisdikcijos.

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, sudarytos tik siekiant informuoti.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius

Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius 2019 m.